

770
— let —
Havlíčkův Brod
Tady žije příběh.

Housky nebo housenky

Markéta Hejkalová

*pohádková adaptace
pověsti O Koudelovi*

Housky nebo housenky

Teo byl zvědavý kluk a pořád se na všechno vyptával, zvlášť když ráno s maminkou spěchali přes náměstí do školky. Nejvíc ho zajímala kašna. K čemu je dobrá, když se tam nesmí v létě koupat, proč se jmenuje Koudelova, a kdo je ten kamenný pán uprostřed?

Maminka by Teovi ráda všechno řekla, ale na spoustu otázek sama neznala odpověď. Teprve nedávno se do Brodu přistěhovali.

„Večer ti všechno povím,“ řekla jednoho dne. Rozhodla se, že se cestou z práce stává v knihovně a něco si tam o Koudelově kašně přečte.

Ale zdržela se v práci, pak musela ještě nakoupit jídlo k večeři. Ke knihovně dorazila těsně před zavřením a stihla pověst jen rychle přelétnout očima.

„Tak jak to bylo s Koudelovou kašnou?“ zeptal se Teo, sotva dojedli salát a housky s pomazánkou.

Maminka si toho moc nepamatovala a taky byla dost unavená — ale co se slíbí, to se musí splnit. Zvlášť když se to slíbí dětem.

Proto začala vyprávět:

Kdysi dávno bylo v Brodě několik pekařů. Nejoblíbenější z nich byl jeden, který měl pekárnu na náměstí. Uměl moc dobře péct a na jeho chleba, koláče, buchty a housky se stály fronty. Pekař Koudela nejenom pekl dobré pečivo, ale také rád a hodně přemýšlel. Jednou si všiml, že jeho krám je sice pořád plný, ale lidí je v něm čím dál méně. Jak je to možné? Koudelův chleba, koláče, buchty a housky byly moc dobré, lidem chutnaly a ládovali se jimi ostošest — tak není divu, že po nich tloustli. Jestli to takhle půjde dál, lidi budou čím dál větší a rozměrnější, ani se do města všichni nevejdou. Přemýšlel, co by se s tím dalo dělat, a po chvíli na to přišel. Musí péct menší housky, to je jasné.

Nikomu o svém plánu neřekl a zpočátku si nikdo ničeho nevšiml. Pak ale někteří lidé zjišťovali, že mají po Koudelových houskách hlad. Dřív jim stačila k snídani jedna, teď by klidně snědli dvě nebo dokonce tři, a k večeři zrovna tak. Začali si housek kupovat víc. A milému Koudelovi najednou přestalo vadit, že po nich budou přibývat na váze — hlavně že jemu v pokladně přibývaly penízky.

Ale jednoho dne si Koudelových housek všiml pan starosta. Byly tak malé, že je napřed na stole skoro ani neviděl.

„To budeme dneska snídat nějaké jednohubky?“ podivil se.

„Jaké jednohubky? To jsou Koudelovy housky, vždycky ti moc chutnaly!“ řekla paní starostová. „Chutnají mi pořád, ale housky musí být větší. Takhle by to nešlo, musíme s tím něco udělat.“

Na nepoctivé řemeslníky měli v Brodě zavedený jednoduchý trest. Kdo peče malé housky, váží na cinknuté váze, točí malou míru piva, zkrátka a dobře, kdo zákazníkovi šidí, šup s ním do velikého proutěného koše a městský dráb ten koš ponoří do řeky Sázavy a pořádně tam provinilce vymáchá. „Co dřív dělal dráb, to dneska dělá městská policie,“ řekla maminka dřív, než se Teo zeptal.

„Dává lidi do koše a koupe je ve vodě? To by se mi líbilo,“ zaradoval se Teo, protože měl vodu moc rád. Dokonce už uměl plavat, i když chodil ještě do školky a neuměl ani číst.

„Uměl ten pan pekař plavat?“ zeptal se pak.

„To nevím,“ přiznala maminka. „Ale vodu měl v oblíbené. Poprvé ho do Sázavy ponořili v červnu, v horkém letním dnu, tak mu to ani nevadilo.“

„Mami, až bude červen, taky bys mě mohla strčit do koše a vymáchat v Sázavě, to by se mi moc líbilo,“ řekl toužebně Teo. Ten kluk má nápady, pomyslela si maminka a radši dál povídala o pekaři Koudelovi.

Začal sice plést větší housky, ale ne o moc, správné míry nedosahovaly, a jak čas plynul, nenápadně se zmenšovaly, až nakonec zase připomínaly spíš jednohubky. Každému chutnaly, ale hlad se jimi zahnat nedal, to by jich člověk musel sníst nejmíň deset.

„Asi budu potřebovat brýle, vždyť už na ty Koudelovy housky skoro nevidím,“ povzdechl si pan starosta jednou ráno při snídani. Ale žádné brýle nepotřeboval, na tak malé housky by viděl málokdo. Takže následoval další trest. Tentokrát Koudela přeče jen bolet trochu víc. Bylo to v říjnu, voda byla chladná a navíc ještě foukal studený vítr. Koudela se nachladil, ale brzo se zase uzdravil a s šizením nepřestal. „Tohle nedopadne dobře,“ varovala ho paní Koudelová, ale mistr pekař měl svou hlavu.

Třetí trest dostal v únoru. Mrzlo, až praštělo, Sázava byla zamrzlá a museli vysekat díru do ledu, aby koš mohli spustit do vody. Cestou domů se pak mistr Koudela celý pokryl ledem, ale doma u kamen rychle rozmrzl, dokonce se ani nenachladil. A nepolepšil. Šidil housky pořád dál, jako by si dělal ze starosty i všech ostatních legraci.

Na jaře se ve městě konaly trhy řemesel. Na náměstí měl každý řemeslník stánek a v něm ukazoval a prodával své výrobky. Na trhy přijel i jeden důležitý host, kupec z dalekého města. Zastavil se u Koudelova stánku.

„To jsou spíš housenky než housky! Takového šejdiře bychom od nás vyhnali,“ rozkřikl se na celé kolo.

Starosta šel náhodou kolem a uslyšel ho. Teď už to Koudela opravdu přehnal. Nejenom že šidí lidi z Brodu, ale ještě dělá městu ostudu v celé zemi. My si s ním taky dokážeme poradit, rozhodl se a druhý den po trzích poslal do Koudelovy pekárny dva dráby, ať mistra přivedou a bez milosti utopí.

„Cože? Utopí? Vždyť on ani neumí plavat!“ vyděsila se paní Koudelová. Stokrát svému muži říkala, ať housky přestane šidit — ale teď mu to nevyčítala. Teď se s pláčem rozběhla za panem starostou.

„Netopte ho, prosím moc a moc. Co bych si bez něj počala? Je to můj muž a mám ho ráda. Polepší se, slibuju.“

„To byla moc hodná paní. Skoro tak hodná jako ty,“ řekl Teo vážně a maminka ho objala.

I pan starosta si řekl, že Koudelovi dá ještě poslední šanci, když za něj ta hodná paní tak prosí. Ale zadarmo to nebude. Koudela lidi z města dlouho šidil, tak teď pro ně musí něco udělat. Postaví kašnu. Tehdy ve městě nebyl vodovod, lidé chodili pro vodu do řeky, ta byla někdy špinavá a kdo ji pil, mohl z ní onemocnět. Kašna s čistou vodou jim moc pomůže.

„Postavíš ji?“ zeptala se doma paní Koudelová svého muže přísně.

„Postavím,“ slíbil Koudela a tentokrát slib dodržel. Jak by mohl zklamat svou ženu, která mu zachránila život? Postavil krásnou a velkou kamennou kašnu, uprostřed ní stál vodní bůh Neptun a ve vztyčené ruce držel ták a na něm ležela obrovská ryba. Možná kapr a možná sumec.

Teo se zamyslel.

„Chtěl bys být taky pekař a péct housky?“ zajímalo maminku, nad čím přemýšlí. „To ani ne,“ zavrtěl Teo hlavou. „Chtěl bych mít ten proutěný koš, abys mě v něm mohla koupat v řece.“